

Sygn. akt V CSK 454/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 maja 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Hubert Wrzeszcz (przewodniczący)

SSN Iwona Koper

SSN Anna Kozłowska (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa Skarbu Państwa - Naczelnika Urzędu Skarbowego w K.
przeciwko P. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w T.
o uznanie czynności prawnych za bezskuteczne,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 29 maja 2015 r.,
skargi kasacyjnej strony powodowej
od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 12 lutego 2014 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania,
pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W sprawie z powództwa Skarbu Państwa - Naczelnika Urzędu Skarbowego w K. przeciwko P. sp. z o.o. w T. o uznanie czynności prawnych za bezskuteczne, Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 19 marca 2013 r. uznał za bezskuteczne w stosunku do powoda umowy:

- 1) zawartą w dniu 26 stycznia 2009 r., mocą której W. M. i D. M. sprzedali pozwanej spółce własność nieruchomości objętej księgą wieczystą prowadzoną przez Sąd Rejonowy w T. nr [...] - dla zaspokojenia wierzytelności wynikającej z tytułu wykonawczego wystawionego przez powoda za nr ...1151/10,
- 2) zawarte w dniu 31 stycznia 2009 r. pomiędzy W. M. i pozwaną: a) sprzedaży dwóch samochodów osobowych marki Mercedes i b) sprzedaży jedenastu naczep samochodowych - w celu zaspokojenia wierzytelności wynikających z tytułów wykonawczych wystawionych przez pozwanego nr ...1151/10 i ...3811/09 w zakresie kwoty 2.162.600 zł,
- 3) zawartą w dniu 16 lutego 2009 r., mocą której W. M. i D. M. sprzedali pozwanej spółce przysługujące im prawo użytkowania wieczystego w nieruchomościach objętych KW nr [...], [...] i [...] - dla zaspokojenia wierzytelności jak wyżej,
- 4) zawarte pomiędzy W. M. i pozwaną a) w dniu 16 lutego 2009 r. sprzedaży naczepy ciężarowej, b) w dniu 26 lutego 2009 r. sprzedaży naczepy ciężarowej, wózka widłowego, dwóch ciągników siodłowych i c) w dniu 27 lutego 2009 r. sprzedaży dwóch samochodów osobowych: marki Mercedes i marki Fiat Doblo - dla zaspokojenia wierzytelności jak wyżej,
- 5) sprzedaży pięciu naczep samochodowych zawarte w dniu 6 marca 2009 r. pomiędzy W. M. i pozwaną - dla zaspokojenia wierzytelności jak wyżej i wierzytelności objętej tytułem wykonawczym nr ...3812/09.

W pozostałej części to jest w zakresie uznania za bezskuteczne zawartych przez małż. M. z pozwaną w dniu 16 grudnia 2008 r. umów sprzedaży: użytkowania wieczystego gruntu objętego KW NR [...] wraz z własnością budynków i własności nieruchomości gruntowych objętych KW nr [...], [...], [...] i [...] Sąd Okręgowy oddalił powództwo, przy czym rozstrzygnięcie w tym zakresie obejmowało również

oddalenie żądania udzielenia ochrony dalszym wierzytelnościom powoda to jest objętych tytułami wykonawczymi: ...3996/11, ...4337/09, ...4540/09, ...5521/09, ...5989/09, ...7105/09, ...2657/10, ...7705/09, ...7706/09, ...4764/09, ...916/10, ...915/10 i ...917/10.

Z ustaleń faktycznych Sądu Okręgowego wynikało, że dłużnik, W. M., od 1989 r. jako przedsiębiorca prowadził działalność gospodarczą polegającą na transporcie drogowym towarów pod firmą D. - Spedycja W. M. Do 2006 r. dłużnik był również udziałowcem i członkiem zarządu pozwanej spółki, kiedy to sprzedał swoje udziały żonie i synowi J. Prezesem pozwanej spółki pozostaje od 2006 r. żona W. M. – D. M., drugim członkiem zarządu jest syn J., on też i córka dłużnika A. M. są udziałowcami pozwanej spółki. Relacje dłużnika z rodziną są od 2000 r. złe. W testamencie notarialnym z 2000 r. dłużnik wydziedziczył córkę, jednakże w roku 2003 wraz z żoną darowali córce zabudowaną nieruchomość, na której zamieszkiwali i która była siedzibą firmy dłużnika. D. M. pomagała mężowi w prowadzeniu firmy, a potem jako prezes pozwanej spółki zlecała jego firmie usługi transportowe; w 2009 r. zawarła z nim umowę najmu placu postojowego. W okresie od 16 grudnia 2008 r. do 16 lutego 2009 r. dłużnik wraz z żoną zawarli (wyżej szerzej opisane) cztery umowy sprzedaży pozwanej spółce przysługujących im praw rzeczowych do nieruchomości: umowę z dnia 16 grudnia 2008 r. sprzedaży własności oraz użytkowania wieczystego wraz z własnością budynków, umowę z dnia 26 stycznia 2009 r. - sprzedaży własności nieruchomości gruntowych oraz umowę z dnia 16 lutego 2009 r. - sprzedaży użytkowania wieczystego. W związku z tymi transakcjami dłużnik wystawił trzy faktury na łączną kwotę 12.533.000 zł, przy czym transakcja objęta umową z dnia 16 grudnia 2008 r. była opodatkowana podatkiem VAT w kwocie 2.162.600 zł. W związku z tymi transakcjami pozwana spółka w dniu 27 marca 2009 r. uiściła kwoty 2 mln zł i 2.318.048,40 euro. Nieruchomości sprzedane 16 grudnia 2008 r. obciążone były hipotekami stanowiącymi zabezpieczenie kredytów udzielonych dłużnikowi przez Bank [...] S.A. we W. Kredyty w ten sposób zabezpieczone, to jest kredyt obrotowy w wysokości 2.000.000 zł wymagalny 12 marca 2023 r. oraz kredyt inwestycyjny w wysokości 2.563.846,63 euro, wymagalny 25 września 2013 r., zostały spłacone w dniu 26 marca 2009 r. z ceny uzyskanej ze sprzedaży tych nieruchomości. Ponadto, w

okresie od 30 grudnia 2008 r. do 6 marca 2009 r. dłużnik sprzedał pozwanej spółce 26 ruchomości w postaci samochodów osobowych, naczep ciężarowych i wózków widłowych, a także sprzęt biurowy, a uzyskaną cenę przeznaczył na spłacenie kredytu zaciągniętego na ich zakup. W marcu 2009 r. wyzbył się również znaku towarowego słowno- graficznego [...] i nazwy D. Umową z dnia 27 lutego 2008 r. dłużnik i jego żona D. ustanowili w małżeństwie rozdzielność majątkową. Od 2009 r. do stycznia 2013 r. dłużnik był zatrudniony w pozwanej spółce jako operator wózka widłowego za wynagrodzeniem 1200 zł miesięcznie, z uwagi jednak na chorobę pracy nie świadczył zbyt długo. W zamian za zatrudnienie dłużnika w tej spółce jego matka podarowała wnukom 100.000 zł.

Wierzytelności powoda w stosunku do dłużnika powstały z tytułu niezapłaconych w latach 2008 - 2010 podatków. Tytuł wykonawczy ...1151/10 obejmuje podatek VAT za grudzień 2008 r., tytuł ...3811/10- podatek VAT za styczeń 2009 r., w tym podatek z tytułu umowy zawartej w dniu 16 grudnia 2008 r., kolejne tytuły obejmują podatek VAT za miesiące od lutego do sierpnia 2009 r. oraz za marzec 2010 r., a także odsetki od podatku naliczonego za miesiące kwiecień - wrzesień 2008 r. w wysokości 19 % pobieranego od dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej oraz podatek dochodowy od osób fizycznych za miesiące kwiecień-grudzień 2009 r.

Decyzją powoda z dnia 20 listopada 2008 r. dłużnik uzyskał rozłożenie na raty zaległości w podatku dochodowym od osób fizycznych za rok 2007 w wysokości 193.098 zł z odsetkami oraz rozłożenie na raty zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych za okres od kwietnia do września 2008 r. w łącznej kwocie 155.372 zł z odsetkami. W tym postępowaniu reprezentowała go jako pełnomocnik żona D. M. Decyzją z tego samego dnia powód nadto wyraził zgodę na ograniczenie wysokości zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych do zaliczek należnych za okres od stycznia do września 2008 r., przez co dłużnik uzyskał zwolnienie z obowiązku zapłaty tych zaliczek za miesiące od października do grudnia 2008 r. w kwotach po 25.950 zł.

Na podstawie tytułu wykonawczego ...3812/09 obejmującego podatek VAT za luty 2009 r. Komornik sądowy prowadził egzekucję, która okazała się

bezskuteczna, o czym wierzyciel został powiadomiony w dniu 14 grudnia 2009 r. Z protokołu o stanie majątkowym dłużnika spisanego przez poborcę podatkowego w dniu 19 listopada 2009 r. wynikało, że: dłużnik złożył wniosek o upadłość firmy D. - Spedycja, wszystkie środki trwałe zostały zajęte przez komornika sądowego w dniach 29 maja i 23 września 2009 r., a dłużnik nie posiada innych ruchomości i nieruchomości podlegających egzekucji; już wówczas był zatrudniony w pozwanej spółce.

W maju 2009 r. dłużnik zwrócił się do powoda o rozłożenie na raty podatku VAT za styczeń i luty 2009 r., motywując to trudną sytuacją na rynku w zakresie usług transportowych. W okresie od stycznia 2009 r. do sierpnia 2011 r. dłużnik na poczet swoich zobowiązań wobec powoda uiścił 187.348 zł, na poczet zobowiązań wobec Urzędu Miasta T.-27.307,78 zł, a na rzecz ZUS-82.658,29 zł. Płacił też inne zobowiązania.

Dokonując oceny prawnej ustalonego stanu faktycznego Sąd Okręgowy wskazał, że wobec spełnienia przesłanek z art. 527 k.c. to jest wykazania, że dłużnik jest niewypłacalny, nie ma żadnego majątku i działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, co pozwanej było wiadome (art. 527 § 4 k.c.), powództwo zasługiwało na uwzględnienie jednakże tylko w odniesieniu do wierzytelności istniejących w dacie dokonywania poszczególnych czynności prawnych i w związku z tym z wyłączeniem umowy z dnia 16 grudnia 2008 r., o ile jej ubezskutecznienie zmierzało do ochrony wierzytelności z tytułu podatku VAT należnego w związku z jej zawarciem (...3811/09). Wierzytelność z tego tytułu powstała na skutek tej czynności, nie istnieje zatem związek pomiędzy jej dokonaniem a niewypłacalnością dłużnika; gdyby dłużnik nie dokonał czynności, wierzytelność ta nie powstałaby. Brak było natomiast przesłanek z art. 530 k.c. to jest powód nie udowodnił działania dłużnika w zamiarze pokrzywdzenia wierzycieli przyszłych, stąd też powództwo zmierzające dla ochrony wierzytelności, które powstały później, po zawarciu kwestionowanych umów, podlegało oddaleniu. Okoliczność natomiast, że czynności prawne były ekwiwalentne, nie miało znaczenia dla rozstrzygnięcia, skoro dłużnik z uzyskanej ceny zaspokoił w sposób arbitralny wybranego przez siebie wierzyciela, którego wierzytelności nie były wymagalne.

Apelacje od wyroku Sądu Okręgowego wniosły obie strony. Wyrokiem z dnia 12 lutego 2014 r. Sąd Apelacyjny, z apelacji pozwanego zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddalił powództwo o uznanie za bezskuteczną umowy z dnia 26 stycznia 2009 r. - dla zaspokojenia wskazanej wierzytelności wynikającej z tytułu wykonawczego ...1151/10, oddalił powództwo o uznanie za bezskuteczne zawartych w dniu 31 stycznia 2009 r. umów sprzedaży dwóch samochodów osobowych marki Mercedes i jedenastu naczep ciężarowych - dla ochrony wierzytelności wynikającej z tytułu wykonawczego ...1151/10, oddalił powództwo o uznanie za bezskuteczne umów zawartych w dniu 16 lutego 2009 r. obejmujących sprzedaż praw wieczystego użytkowania oraz umów sprzedaży ruchomości zawartych w dniach 16 lutego, 26 lutego i 27 lutego 2009 r. - dla ochrony wierzytelności wynikającej z tytułu wykonawczego ...1151/10, oddalił powództwo o uznanie za bezskuteczne umów zawartych w dniu 6 marca 2009 r. umów sprzedaży pięciu naczep samochodowych - dla ochrony wierzytelności wynikającej z tytułu wykonawczego ...1151/10, oddalił w pozostałej części apelację pozwanego oddalił i oddalił w całości apelację powoda.

Odnosząc się do zarzutów apelacji powoda, który podważał stanowisko Sądu pierwszej instancji o braku podstaw do udzielania ochrony na podstawie art. 530 k.c., to jest wierzytelnościom przyszłym, Sąd drugiej instancji wskazał, że chodzi tu o ocenę prawną ustalonego stanu faktycznego, a nie, jak twierdzi skarżący, wadliwe ustalenie tego stanu. Akceptując ustalenia faktyczne tego Sądu, Sąd Apelacyjny wskazał na brak podstaw do przypisania dłużnikowi zamiaru pokrzywdzenia wierzycieli przyszłych, a więc umyślności w działaniu, stąd też apelacją powoda podlegała oddaleniu. Nie podzielając natomiast zarzutów apelacji pozwanego co do braku podstaw do udzielenia ochrony w trybie art. 527 k.c. wierzytelnościom powoda istniejącym w dacie dokonywania czynności prawnych, Sąd Apelacyjny wskazał jednak, że z ochrony tej nie może korzystać wierzytelność objęta tytułem wykonawczym ...1151/10. Oddalając w tej części powództwo Sąd wskazał, że wierzytelność ta powstała po 26 stycznia 2009 r. jako wynik korekty dokonanej w późniejszym okresie, tytuł został wystawiony w roku 2010, dłużnika wezwano do zapłaty w lipcu 2010 r., a sama wierzytelność wynosi 943 zł.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w częściach: zmieniającej wyrok Sądu pierwszej instancji i oddalającej częściowo powództwo oraz oddalającej apelację powoda (punkty 1) i 2) tego wyroku) skargą kasacyjną zaskarżył powód. W ramach podstawy naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.) skarżący zarzucił naruszenie art. 378 § 1 i art. 382 w związku z art. 328 § 2 k.p.c. przez nierozpoznanie sprawy w granicach apelacji, to jest przez brak odniesienia się przez Sąd drugiej instancji do zarzutów apelacji ujętych w punktach 1, 2 i 4 tej apelacji. W ramach podstawy z art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c. skarżący zarzucił naruszenie art. 530 k.c. przez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że zamiar pokrzywdzenia stanowi ocenę prawną a nie element stanu faktycznego oraz, że przepis ten wymaga umyślności w formie zamiaru bezpośredniego. Skarżący zarzucił ponadto naruszenie art. 527 i art. 530 k.c. przez wadliwe uznanie, że wierzytelność z tytułu odsetek od należności istniejących w chwili dokonywania czynności ma charakter wierzytelności przyszłej.

We wnioskach skarżący domagał się uchylenia wyroku Sądu Apelacyjnego w zaskarżonym zakresie i przekazania sprawy w tej części Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Nie można odmówić trafności zarzutom skargi kasacyjnej objętych drugą podstawą kasacyjną z art. 398³ § 1 k.p.c.

Powód w apelacji, niezależnie od zarzutów naruszenia prawa materialnego, zarzucił, że sąd pierwszej instancji dokonał ustaleń faktycznych sprzecznych z zebrany w sprawie materiałem dowodowym przez przyjęcie, że dłużnik wyzbywając się majątku nie miał zamiaru pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli, zarzucił naruszenie art. 231 i art. 233 k.p.c. przez niewywiedzenie z ustalonych lub bezspornych okoliczności wniosków zgodnych z doświadczeniem życiowym i zasadami logiki a w konsekwencji błędną ocenę, że nie wykazał zamiaru dłużnika pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli i wiedzy pozwanej o takim jego zamiarze. Zarzuty te zostały obszernie umotywowane w uzasadnieniu apelacji. Skarżący trafnie zarzuca, że uwagi Sądu Apelacyjnego dotyczącej tych zarzutów, ujętej li tylko w jedno zdanie, że „tak sformułowany zarzut nie jest jednak adekwatny do

zamierzonego skutku w postaci podważenia rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego w części oddalającej powództwo, ponieważ dokonanie oceny zamiaru dłużnika w okolicznościach danej sprawy stanowi wniosek prawny wyciągnięty z dokonanych ustaleń, a nie element stanu faktycznego" nie można uznać za zgodne z treścią art. 378 § 1 k.p.c. rozpoznanie sprawy w granicach apelacji. Powołany przepis nakłada na sąd drugiej instancji obowiązek takiego odniesienia się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków, aby można było przyjąć, że Sąd wszystkie je wziął pod uwagę, rozważył i ocenił w całości przed wydaniem orzeczenia (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2014 r. II CSK 384/13; z dnia 17 lipca 2009 r. IV CSK 110/09; z dnia 23 kwietnia 2010 r. II UK 325/09; - niepubl.). Jakkolwiek Sąd *meriti* ma rację, że zamiar o jakim stanowi art. 530 k.c. to sfera przeżyć wewnętrznych dłużnika, jednakże stanu tego nie da się oznaczyć bez ustalenia w sposób prawidłowy faktów i ich oceny zgodnie z zasadami doświadczenia życiowego i zasadami logiki, a więc w granicach wynikający z art. 233 § 1 k.p.c. Tymczasem, poza rozważaniami Sądu Apelacyjnego pozostały wszystkie argumenty przytoczone w uzasadnieniu apelacji dla wykazania, że, zdaniem skarżącego, z zachowania W. M. - nie mającego jako przedsiębiorca płynności finansowej, zadłużonego nie tylko wobec podmiotów publicznoprawnych ale i wobec innych osób, fizycznych i prawnych - polegającego na wyzbyciu się majątku (na rzecz najbliższych), spłaceniu nie wymagalnych długów zabezpieczonych hipotekami na tychże, przeniesionych na rzecz najbliższych, prawach, można jednak wnioskować o zamiarze pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli. Skarżący podnosił przy tym, że w procesie czynienia ustaleń i wnioskowań nie można pomijać, że chodzi o wierzytelności podatkowe, których powstanie było pewne. Pewność powstania wierzytelności nie mogła pozostać poza oceną sądu. Trafnie więc skarżący zauważa, że Sąd Apelacyjny przyjmując brak zamiaru pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli, nie odnosząc się w sposób wymagany przepisami kodeksu postępowania cywilnego do apelacyjnych zarzutów sprzeczności ustaleń z zebrany materiał dowodowy i wadliwej oceny dowodów, oparł się na ustaleniach, które powód kwestionował, naruszając przypisy art. 378 § 1 i art. 382 w związku z art. 328 § 2 k.p.c. w sposób uzasadniający

uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Nie można jednak zgodzić się ze skarżącym, że Sąd Apelacyjny, z naruszeniem wskazanych wyżej przepisów procesowych, nie odniósł się do materialnoprawnego zarzutu apelacji, iż Sąd pierwszej instancji błędnie uznał wierzytelność z tytułu odsetek od należności istniejących w chwili dokonania czynności za mające charakter przyszły. Do tego zarzutu apelacji Sąd drugiej odniósł się poczytując go za chybiony, a więc podzielił ocenę prawną Sądu Okręgowego. W uzasadnieniu Sąd Apelacyjny wskazał, że jakkolwiek odsetki dotyczą podatku za miesiące od kwietnia do września 2008 r. włącznie (tytuły wykonawcze ...7705/09 i ...7706/09) to jednak, skoro nie można ustalić czy wierzytelności z tytułu tych odsetek istniały w czasie dokonywania czynności fraudacyjnych, wierzytelnościom z tytułu odsetek nie można udzielić ochrony. Taką wypowiedź Sądu Apelacyjnego oceniać należy w ramach pierwszej podstawy kasacyjnej z art. 398³ § 1 k.p.c., chodzi bowiem o stosowanie prawa materialnego. Skarżący w skardze kasacyjnej, niezależnie od zarzutu (nietrafnego) naruszenia wyżej wskazanych przepisów prawa procesowego, taki zarzut, wadliwego zastosowania i niezastosowania prawa materialnego, to jest, w odniesieniu do odsetek, naruszenia art. 530 i art. 527 k.c. postawił i jest to zarzut trafny. Należność główna dotyczyła podatku za miesiące od kwietnia do września 2008 r., a więc istniała w chwili dokonywania czynności fraudacyjnych. Odsetki od takiej należność są, jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 czerwca 2008 r. I CSK 547/07 (niepubl.), należnością uboczną, a nie wierzytelnością przyszłą w rozumieniu art. 530 k.c. i pogląd ten należy podzielić. Odmienne stanowisko Sądów nie znajduje prawnego uzasadnienia.

Przed oceną zasadności zarzutu naruszenia art. 530 k.c. przez jego błędną wykładnię wyrażającą się w uznaniu, że zamiar pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli, którego udowodnienie, zgodnie z treścią tego przepisu, uzasadnia udzielenie ochrony wierzytelnościom przyszłym, to działanie umyślne, celowe, w formie zamiaru bezpośredniego, zwrócić należy uwagę na odmienną uregulowań ujętych w art. 530 i art. 527 k.c. Ustawodawca wyraźnie rozróżnił świadomość pokrzywdzenia aktualnych wierzycieli (art. 527 k.c.) i zamiar

pokrzywdzenia wierzycieli przyszłych (art. 530 k.c.). Świadomość pokrzywdzenia to rozeznanie, możliwość zrozumienia, że oznaczone zachowanie własne może spowodować dla ogółu wierzycieli niemożność zaspokojenia się. W literaturze wskazuje się, że zachowanie to wiąże się w sposób naturalny ze stosunkiem psychicznym dłużnika do wyobrażonego skutku danej czynności. Będzie się on wyrażał albo chęcią pokrzywdzenia, albo godzeniem się na pokrzywdzenie albo też przypuszczeniem, że pokrzywdzenia przez czynność jednak uniknie. Na gruncie art. 527 k.c. stwierdzanie jednak istnienia jakiegokolwiek stosunku dłużnika do skutku czynności prawnej nie jest wymagane; wystarcza sam fakt świadomości, a więc decyduje stan wiedzy, a stan woli jest indyferentny. Nie budzi więc wątpliwości, że art. 530 k.c. zmienia przesłanki odpowiedzialności dłużnika, z treści przepisu wynika bowiem, że nie wystarcza sam fakt świadomości, a więc stan wiedzy, ale ustawodawca nakłada obowiązek ustalenia stosunku psychicznego do skutku. Rozbieżność w poglądach, również w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2003 r. IC CSK 1965/00 niepubl. i z dnia 9 listopada 2011 r. II CSK 64/11, OSNC - ZD z 2013 r. nr 1, poz. 5 oraz z dnia 7 lutego 2008 r. V CSK 434/07, niepubl.), wiąże się z oceną stosunku dłużnika do uświadamianego sobie pokrzywdzenia, a więc czy „zamiar pokrzywdzenia” wymaga udowodnienia dłużnikowi chęci pokrzywdzenia czy też wystarczy dowód, że dłużnik na pokrzywdzenie się godził, a zatem czy ustawodawcy chodziło o winę umyślną w postaci zamiaru bezpośredniego czy i zamiaru ewentualnego. Zauważyć należy, że jakkolwiek skarga pauliańska ma na celu ochronę uzasadnionego interesu wierzyciela przed niełojalnymi zachowaniami dłużnika to jednak w sposób istotny ingeruje ona w swobodę obrotu, co przy wierzytelnościach przyszłych, przyjęcie szerszej wykładni musi być poczytane za ingerencję nadmierną. Sąd Najwyższy w składzie rozstrzygającym sprawę niniejszą opowiada się więc za wykładnią wskazującą, iż przez zamiar pokrzywdzenia rozumieć należy taki stosunek psychiczny dłużnika do wyobrażonego skutku podjętego działania, który pozwala przyjąć, że chce on pokrzywdzenia wierzyciela przyszłego, a czynność zostaje dokonana w tym celu. Jeżeli dłużnik dokonując danej czynności prawnej miał na uwadze inny cel, skarga pauliańska nie odniesie skutku. Skarżący w skardze kasacyjnej trafnie zauważa, że

Sąd Apelacyjny nie wskazał, jakie racjonalne uzasadnienie, z punktu widzenia podatkowych, a więc pewnych wierzytelności przyszłych, miały dokonane przez dłużnika i pozwaną spółkę czynności i co było celem tych czynności, które skutkowały wyzbyciem się wszystkich istotnych składników prowadzonego przedsiębiorstwa w warunkach już istniejącego znaczącego zadłużenia. Istnienie innego celu czynności poza pokrzywdzeniem, wyłączającego ochronę wierzytelności, wymaga udowodnienia.

Z przedstawionych przyczyn Sąd Najwyższy na podstawie art. 398 § 1 i art. 108 § 2 w związku z art. 398²¹ k.p.c. orzekł jak w sentencji.